

IZLOŽBE FOTOGRAFIJA U UMJETNIČKOM PAVILJONU U ZAGREBU

NIKOLINA HRUST □ Umjetnički paviljon u Zagrebu, Zagreb

sl.1. Ljudevit Griesbach
I. sveslavenska izložba umjetničke
fotografije u Zagrebu MCMXXXV : Priredba
Fotokluba Zagreb, Umjetnički paviljon
Zagreb, 17.XI.-8.XII.1935.
Zahvaljujemo Hrvatskom državnom arhivu u
Zagrebu na ustupljenoj digitalnoj presnimci.

¹ Opširnije su o tim izložbama u tekstovima o Fotoklubu Zagreb, izložbama *Zagreb salona* i fotoamaterskom pokretu pisali Vladko Lozić i Zdenko Kuzmić.

² Među te zemlje ubrojena je i Jugoslavija, a nakon osamostaljenja, i Slovenija i Hrvatska. Fascinantno je da su neke fotografije izložene već u 1930-ima bile djela fotografa iz dalekih zemalja poput Argentine, Australije, Brazila, Burme, Čilea, Egipta, Ekvadora, Filipina, Gruzije, Havaja, Indije, Izraela, Japana, Jave, Južne Afrike, Kine, Konga, Malaje, Meksika, Novog Zelanda, SAD-a i SSSR-a.

³ Zbog podataka koji nedostaju i neujednačenosti navođenja u katalozima (što je najočitije za izložbe održane 1910. i 1955.) nije bilo moguće utvrditi točan broj izložaka, kao ni broj fotografa.

Izložbe u organizaciji Fotokluba Zagreb

Prva izložba umjetničke fotografije u Umjetničkom paviljonu održana je 1910. pod nazivom *Međunarodna fotografska izložba*, a niz izložaba gotovo istovjetnog naziva redovito se održavao sve do 9. *međunarodne izložbe umjetničke fotografije* 1942.¹

Te međunarodne izložbe počeo je organizirati Zagrebački fotoklub (od 1922. do danas pod imenom Fotoklub Zagreb). Svake godine do 1942. međunarodne su izložbe umjetničke fotografije postavljane u Umjetničkom paviljonu i u svom su nazivu sadržavale redni broj. Od treće izložbe u nazivu se naglašava umjetnička kvaliteta fotografije, a 1941. i 1949. izložbama je zbog političke situacije u zemlji atribut međunarodnog obilježja zamijenjen nacionalnim te su dobile potpuno nov naziv. Redni broj 9. međunarodne izložbe time je prebačen na izložbu u 1942., 1949. je "preskočen", a sljedeća je izložba 1955. nosila redni broj 11.

Ta je izložba pod nazivom *Međunarodna izložba umjetničke fotografije* posljednji put održana 1957., a potom je 1962. organizirana pod nazivom *Zagreb salon*, koji i danas nosi, a izložbe Fotokluba Zagreb sve do 1992. nisu postavljane u Umjetničkom paviljonu.

Zanimljiv je podatak da su na tim velikim izložbama sudjelovali autori iz 58 zemalja², a ukupno je izlagalo više od 2100 profesionalnih i amaterskih fotografa. Nažalost, točan broj izlagača nije bilo moguće odrediti jer iz popisa nekih kataloga nije razvidno koliko je autora izlagalo, a pojedini su izlagali i na više izložaba. Ukupan broj izložaka temelji se na zbroju podataka iz kataloga i iznosi 4858, a sigurno ih je bilo 500-tinjak više³.

Radi preglednosti, izložbe navodimo s naznačenim brojevima izloženih fotografija, brojem izlagača i država sudionica prema podatcima iz kataloga.

I dok su do 1992. međunarodne fotografske izložbe predstavljale fotografije u sklopu jedne cjeline, na izložbi

Naziv izložbe	Godina održavanja	Broj izložaka	Broj fotografa	Broj država
1. međunarodna fotografska izložba	1910.	nepoznat	nepoznat	nepoznat
2. međunarodna fotografska izložba ⁴	1913.	343	61	6
1. sveslavenska izložba umjetničke fotografije ⁵	1935.	285	150	8
4. međunarodna izložba umjetničke fotografije ⁶	1936.	395	225	27
5. međunarodna izložba umjetničke fotografije	1937.	343	61	5
6. međunarodna izložba umjetničke fotografije ⁷	1938.	438	218	36
7. međunarodna izložba umjetničke fotografije ⁸	1939.	452	287	37
8. međunarodna izložba umjetničke fotografije ⁹	1940.	357	221	13
Lijepa naša domovina ¹⁰	1941.	410	50	1
9. međunarodna izložba umjetničkog svjetloписа Umjetnički svjetloпис naroda nove Evrope ¹¹	1942.	400	200	8
1. izložba Saveza fotoamatera Jugoslavije	1949.	253	nepoznat	1
11. međunarodna izložba umjetničke fotografije	1955.	nepoznat	nepoznat	28
12. međunarodna izložba umjetničke fotografije	1957.	269	253	33
13. Zagreb salon	1962.	693	258	37
Zagreb '92, međunarodni fotografski bienale (Nikad dosta ljubavi)	1992.	150	73	21
Zagreb '94, međunarodni fotografski bienale (Dobro došla ljepoto!)	1994.	70	43	17

Zagreb '92 uz glavnu su izložbu održane još dvije: izložba fotografija studenata Filmsko-televizijskog odjela Akademije dramskih umjetnosti u Zagrebu i izložba Henrija Cartiera Bressona. I izložba Zagreb '94 bila je podijeljena u dvije cjeline jer je, unatoč međunarodnom karakteru, bila posvećena hrvatskim prvcima umjetničke fotografije Đuri i Ljudevitu Griesbachu te Toši Dabcu, a njihova su djela bila izložena zasebno, uz postav međunarodne izložbe.

Izložbe u organizaciji Hrvatskog fotosaveza

Ponovno vraćanje duha velikih i međunarodnih fotografskih izložaba ostvareno je izložbama u organizaciji Hrvatskog fotosaveza, koje su započele 1995. izložbom *Hrvatska fotografija '95*, a svake druge godine bile su međunarodnog karaktera. Takav bijenalni ritam odredio je da su sve buduće međunarodne izložbe održavane u parnim godinama, a one hrvatskih autora u neparnima.

U Paviljonu su tako sljedeće, 1996. godine postavljene dvije cjeline od trodijelne međunarodne izložbe suvremene fotografije *Koncept*. Jedna cjelina izložbe bila je *Camera Austria: Stadtpark 2*, a obuhvatila je djela 38 stranih, ali i nekih domaćih fotografa. Druga je cjelina bila *Tama*, s djelima šest hrvatskih fotografa. Na toj je izložbi posebno bio naglašen suvremeni pristup fotografiji putem eksperimentiranja materijalima, medijima i sadržajima, što će biti još očitije na izložbama 2003. i 2005.

Sljedeće se godine na izložbi *Hrvatska fotografija '97* postav izložbe vraća klasičnoj fotografiji, a među autorima je izlagalo i 18 fotoreportera.

Fotografski dnevnic bio je naslov *Međunarodne izložbe suvremene fotografije '98.*, na kojoj su predstavljene serije fotografija četvorice suvremenih fotografa (Nobuyoshi Arakija, Seiichija Furuye, Nana Golding i Petra Dabca) kojima su oni u obliku fotografskih dnevnika bilježili svoj privatni život.

Šezdesetoj obljetnici postojanja HFS-a bila je posvećena izložba *Panorama – Hrvatski fotosavez 1939. – 1999.*, na kojoj je 1999. prigodno predstavljena povijest fotografije u Hrvatskoj.

S novim tisućljećem na izložbama fotografija sve se češće pojavljuju i novi mediji, te se uz radove u klasičnoj formi fotografije na papiru (sve rjeđe snimljene analognom tehnikom, a sve češće digitalnom) pojavljuju i fotografije u kombinaciji s drugim tehnikama i materijalima, fotoinstalacije, sve do "pokretnih slika" – filmova, videa i videoinstalacija. Mijenjaju se i obilježja fotografija – dimenzije se uvećavaju ili smanjuju, prizori multipliciraju ili izlažu u serijama, a izlošci (više ne nužno dvodimenzionalni) "silaze" sa zidova u izložbeni prostor.¹²

Teme koje su činile okosnicu izložaba određivali su autori koncepcija, mahom povjesničari umjetnosti ili umjetnici koji su se bavili interdisciplinarnim proučavanjem suvremenih sredstava vizualne komunikacije. Pitanja koja su se postavljala putem medija fotografije uglavnom su se odnosila na aktualna zbivanja u društvu i umjetnosti, na politiku, ekologiju, ekonomiju, socijalne teme..., a dio izložaba bio je koncipiran kao problemski prikaz uloge fotografije u umjetnosti i društvu.

Na izložbama hrvatske fotografije ne izlažu više samo profesionalni ili umjetnički fotografi i umjetnici s drugih područja, već se često kao autori pojavljuju i zaljubljenici

4 *Međunarodna fotografska izložba*: Zagreb, 1913., katalog izložbe, <http://dizbi.hazu.hr/object/view/1850> (posjećeno: 3. listopada 2011.).

5 *I. sveslavenska izložba umjetničke fotografije* u Zagrebu MCMXXXV: Priredba Fotokluba Zagreb, Umjetnički paviljon Zagreb, 17. XI. – 8. XII. 1935., <http://dizbi.hazu.hr/object/view/2847> (posjećeno: 2. ožujka 2016.).

6 *IV. međunarodna izložba umjetničke fotografije*: Umjetnički paviljon, listopad 1936. (<http://dizbi.hazu.hr/object/view/2847> (posjećeno: 2. ožujka 2016.).

7 *VI. međunarodna izložba umjetničke fotografije* u Zagrebu MCMXXXVIII: Umjetnički paviljon 1 – 31. oktobar 1938., katalog izložbe, <http://dizbi.hazu.hr/object/view/2973> (posjećeno: 26. svibnja 2015.).

8 *VII. međunarodna izložba umjetničke fotografije* u Zagrebu 1939., katalog izložbe, <http://dizbi.hazu.hr/object/view/3085> (posjećeno: 10. kolovoza 2017.).

9 *VIII. međunarodna izložba umjetničke fotografije* u Zagrebu 1940: Umjetnički paviljon, 5 – 28. 10. 1940., katalog izložbe, <http://dizbi.hazu.hr/object/view/3084> (posjećeno: 26. svibnja 2015.).

10 *Velika izložba hrvatske umjetničke fotografije Lijepa naša domovina*, Zagreb, MCMXLI: Umjetnički paviljon 4. 10. – 2. 11. 1941., katalog izložbe, <http://dizbi.hazu.hr/object/view/3093> (posjećeno: 2. ožujka 2016.).

11 Izložba je organizirana u povodu 50. obljetnice hrvatskoga umjetničkog svjetloписа 1892. – 1942., a na njoj su zemlje sudionice predstavljene s po 50 fotografija. Lozić, V. *Fotoamaterski pokret u Hrvatskoj* (prilozi za povjesnicu), Zagreb, 2003., str. 29. i *IX. međunarodna izložba umjetničkog svjetloписа*, Zagreb, MCMXLII: Umjetnički svjetloпис naroda Nove Evrope – Umjetnički paviljon, 17. XII. 1942. – 10. I. 1943., katalog izložbe, <http://dizbi.hazu.hr/object/view/3065> (posjećeno: 2. ožujka 2016.).

12 Uobičajeni pojam *fotograf*, koji označava osobu što se profesionalno ili hobistički bavi fotografiranjem, pri opisima izložaba od 2000. često se zamjenjuje riječju *autor* jer se kao sudionici na izložbama pojavljuju i suvremeni umjetnici kojima klasična fotografija nije primarni interes već se njome bave istraživanjem i kombiniranjem medija i tehnika ili izlažu filmove odnosno videoinstalacije.

sl.2.-3. XII. međunarodna izložba umjetničke fotografije, 1957., postav izložbe vl. Vladko Lozić

Naziv izložbe	Godina održavanja	Broj radova	Broj autora
<i>Hrvatska fotografija '95.</i>	1995.	300 (fotografije)	95
<i>Hrvatska fotografija '97.</i>	1997.	189 (fotografije)	111
<i>Panorama – Hrvatski fotosavez 1939 – 1999.</i>	1999.	200 (fotografije)	92
<i>Vidjeti vrijeme</i>	2001.	102 (fotografije)	21
<i>Puno previše</i>	2003.	fotografije, videoinstalacije i prostorne instalacije	12
<i>Preko 7 mora i 7 gora</i>	2005.	96 fotografija i jedna fotografska instalacija	35
<i>Volimo li gledati druge ljude?</i>	2007.	48 (fotografije i albumi)	32
<i>LXX – uz sedamdesetu obljetnicu Hrvatskog fotosaveza</i>	2009.	128 (fotografije)	128
<i>Nulta točka značenja: Nefunkcionalna, neprikazivačka, elementarna, eksperimentalna i konceptualna fotografija u Hrvatskoj</i> ¹³	2011.	fotografije, videoinstalacije	22
<i>Lijepa naša domovino!</i>	2013.	85 (fotografije)	17

Izložbe fotografija hrvatskih autora u organizaciji HFS-a

Međunarodne izložbe u organizaciji HFS-a

Naziv izložbe	Godina održavanja	Broj radova	Broj autora	Broj država
<i>Međunarodna izložba suvremene fotografije '96. – Koncept</i>	1996.	49 (fotografije, fotografske serije, videouradci)	44	14
<i>Međunarodna izložba suvremene fotografije '98 – Fotografski dnevници</i>	1998.	fotografije	4	2
<i>Mjesto na kojem nisam bio</i>	2000.	49 (fotografije)	8	5
<i>Od miga do micanja</i>	2002.	32 (fotografije i videouradci)	20	9
<i>Ostati ili otići</i>	2004.	95 (fotografije)	8	7
<i>Nordic Cut: Helsinška škola fotografije</i>	2006.	50 (fotografije)	15	1
<i>Tražeci mjesto za zaborav</i>	2008.	41 (fotografije)	8	6
<i>Niti iz, niti prema – Jesi li danas, nakon buđenja, vidjela budućnost iz mirne točke svijeta koji se okreće?</i>	2010.	fotografije, videoinstalacije	nepoznat	nepoznat
<i>Optimalne projekcije: Suvremena fotografija iz Ruske Federacije, Bjelorusije i Ukrajine</i>	2012.	120 (fotografije)	21	3

¹³ Uz izložbu nije tiskan katalog pa su podatci preuzeti iz objava u medijima i časopisu *Život umjetnosti*, 89/2011, koji je u cijelosti bio posvećen toj temi.

u fotografiju, profesionalci s područja kreativnih industrija i amateri, što se posebice očitovalo 2009., na izložbi u povodu 70. obljetnice Hrvatskog fotosaveza, kada je izlagalo 128 polaznika fototečajeva u organizaciji HFS-a.

Broj izloženih radova, kao i autora, varirao je ovisno o zamislima i odabiru postavljajuća izložaba te ih navodimo prema kronološkom redu i vrsti izložbe, s podacima dostupnima iz kataloga.

Izložbe u suradnji s drugim ustanovama, udruženjima i organizatorima

Fotografije su u Umjetničkom paviljonu imale posebno mjesto i na izložbama primijenjenih umjetnosti i dizajna *Zagrebački salon*¹⁴ te na izložbama suvremene likovne umjetnosti *Salon mladih*¹⁵, koje su u razdoblju od 1965. do 2002. organizirali Hrvatska udruga likovnih umjetnika primijenjenih umjetnosti (ULUPUH), Udruženje likovnih umjetnika Hrvatske (ULUH/HDLU) i Udruženje hrvatskih arhitekata.

Dvije izložbe fotografija hrvatskih autora samostalno je organizirao i ULUPUH na izložbama *Sekcija fotografije ULUPUH-a 1973.* i *Sretna slučajnost – izložba fotografa ULUPUH-a*, održana u povodu 150. obljetnice fotografije i 40. obljetnice ULUPUH-a 1989.

Zbog uključivanja suvremenih medija te novih tehnika i tema, suradnici i autori na već spomenutim fotografskim izložbama HFS-a često su bili kustosi iz Muzeja suvremene umjetnosti, pa je 2009. izravnom suradnjom s MSU-om organizirana i izložba *Gledati druge*, na kojoj su osim fotografija izlagane i videoinstalacije, ali i crteži,

slike i trodimenzionalni predmeti te su s 44 rada¹⁶ predstavljena 23 umjetnika iz 11 država.

Samostalne izložbe fotografa

Majstori hrvatske umjetničke fotografije izlagali su i na velikim međunarodnim i nacionalnim izložbama, ali su im u Paviljonu organizirane i samostalne izložbe.

Prva samostalna izložba jednog fotografa održana je 1964. i predstavila je radove Joze Četkovića. Nenad Gattin samostalno je izlagao dva puta: 1969. predstavio je ciklus fotografija s temom hrvatske kulturne baštine, a 1975. fokusirao se na djela Jurja Dalmatinca. Samostalnu izložbu *Lica* imao je Nino Vranić 1982., a i Bernardo Bernardi je u sklopu izložbe *21. Zagrebačkog salona* 1986. izlagao portrete.

Izložbom *Portreti umjetnika* 1989. predstavljen je opus francuskog fotografa Gerarda Rondaua, a tri godine poslije, 1992., u sklopu već spomenute međunarodne izložbe *Zagreb '92.*, održana je retrospektivna izložba svestranog Henrija Cartiera Bressona.

Od suvremenih fotografa Zoran Filipović je 2006. na izložbi *Kiklopovo oko* predstavio deset ciklusa fotografija, a u suradnji s MSU-om 2007. organizirana je izložba Edith von Welser-Ude *Oživljeni zidovi – prizori iz života*, koja je obuhvatila tri ciklusa fotografija. Na izložbi *Život u slikama / South – Southeast, A Life In Pictures* 2012. svjetski poznati Steve McCurry izložio je 101 fotografiju, a 2014., u sklopu *Zagrebačkoga kulturnog ljeta*, na izložbi *Zagreb u objektivu Ive Pervana*, izloženo je 40 fotografija. Od srpnja do rujna iste godine na izložbi

sl.4. XI. međunarodna izložba umjetničke fotografije 1955., Obavijest o radnom vremenu Dokumentacija Umjetničkog paviljona u Zagrebu

¹⁴ U razdoblju od 1965. do 2002. u Umjetničkom je paviljonu održano 26 izložaba *Zagrebačkog salona*.

¹⁵ U razdoblju od 1968. do 1992. godine u Umjetničkom su paviljonu održane 22 izložbe *Salona mladih*.

¹⁶ Takav, naizgled mali broj izložaka rezultat je izloženih serija i višedijelnih radova pod zajedničkom kataloškom jedinicom. U stvarnosti, izložbeni je prostor bio posve ispunjen, a među radovima je bilo 28 pojedinačnih fotografija i 21 videoinstalacija ili film. Neuobičajeni detalj vezan za tu izložbu jest da je serija fotografija Borisa Cvjetanovića *Zatvor*, koja je bila navedena u katalogu izložbe, radi zaštite privatnosti osoba na snimkama, u konačnom postavu izložbe zamijenjena serijom fotografija *Studenti*.

sl.5. Plakat izložbe Nenada Gattina, 1969. Dokumentacija Umjetničkog paviljona u Zagrebu

sl.6. Izložba Arhitektura / Folklor / Fotografija, 1969. fotograf Milan Pavić, vl. Slavka Pavić

Nepoznati Zagreb Marije Braut predstavljena je 71 fotografija iz opusa te umjetnice.

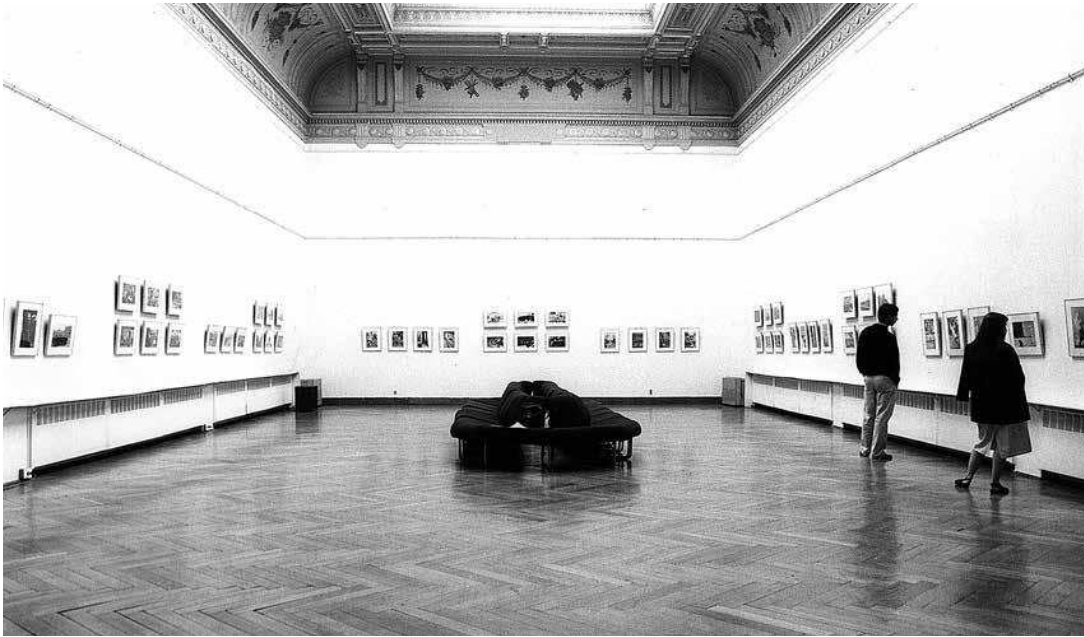
Izložbe s fotografijama u funkciji ilustracije

Izuzevši fotografske izložbe umjetničkih tendencija, fotografije u Umjetničkom paviljonu nalazimo i u "sposrednoj" ulozi popratnog materijala u postavima izložaba pojedinačnih umjetnika i grupa, no znatno su češće bile izložci postavljeni radi dokumentiranja ili prezentiranja na edukativnim, povijesnim, prigodnim i promotivnim izložbama (iako su i te fotografije mogle imati i umjetničku vrijednost). Neki od ranih primjera takvih izložaba jesu izložba slikara *Marka Peroša* o starohrvatskoj umjetnosti – arhitekturi, primijenjenim umjetnostima i dekoracijama (1912.), izložba *Sveta Zemlja* (1936.) s fotografijama umjetnina, spomenika, ljudi i okolice Jeruzalema i *Međunarodna izložba likovnih umjetnosti, fotografije i literature povodom Svjetskog kongresa gluhih* (1955.).

Druga specifična vrsta izložaba koja se održavala u Paviljonu bile su međunarodne izložbe u organizaciji diplomatskih predstavništava, preko kojih su države i gradovi svijeta predstavljali svoju baštinu, a fotografija je kao medij imala ulogu ilustrativnog materijala njihove

bogate povijesti i kulture. Od izložaba tog tipa možemo navesti nekoliko njih: *Arhitektura naroda SSSR-a* (1947.), *Tjedan grada Graza* (1968.), *Tjedan grada Bologne* (1968.), *Jedan pogled na Rim* (1971.), *Obnova povijesnog centra Bologne* (1973.) i *Beč u Zagrebu* (1991.). U tu skupinu prigodnih i promotivnih izložaba možemo ubrojiti i one kojima je predstavljena i hrvatska kulturna baština i povijest: *Arhitektura / Folklor / Fotografija* (1969.), organizirana u povodu Međunarodne smotre folklor; *Umjetnost stečaka* (1969.), na kojoj su najbrojniji dio izložbe bile fotografije Toše Dabca; *Zagreb, grad mladosti* (1970.); *Split – jučer, danas, sutra* (1970.); *Perivoj Maksimir i kako ga vidjeti* (1992.); *Zagreb: star, lijep, živ (1094 – 1994)* (1994.); *Hrvatska etnografska baština* (2000.); *Novi hrvatski turistički plakat: Mediteran kakav je nekad bio* (2004.), s fotografijama koje je za plakate Hrvatske turističke zajednice snimio Damir Fabijanić, te *Pozdrav iz Zagreba* (2016.), na kojoj su postavljeni uvećani reprinti razglednica i fotografija Zagreba iz 19. i s početka 20. st.

Na kraju ovog teksta možemo zaključiti kako je na izložbama Umjetničkog paviljona tijekom 120 godina fotografija često bila zastupljena kao umjetničko djelo, ali i kao ilustracija ili dio dokumentacije. S obzirom na to da

sl.7. Izložba Henria Cartiera Bressona, 1992.
Dokumentacija Umjetničkog paviljona u Zagrebu

zanimanje za fotografiju ni danas ne jenjava, kako u klasičnim oblicima “zaustavljenog trenutka stvarnosti”, tako i u interpretacijama i eksperimentima s drugim, novim medijima, ovaj bi presjek odabranih izložaba, osim povijesnog pregleda, trebao podsjetiti na raznolikost ideja i izložbenih koncepcija kojima su na izložbama u Paviljonu prikazivane mogućnosti fotografije u svim njezinim oblicima, tehničkim izvedbama i eksperimentima, inspiracijama i temama. Sigurno je da u današnjem svijetu masovne vizualne komunikacije fotografija u svim svojim vrstama i formama i dalje ima vrlo važnu ulogu, što joj u Umjetničkom paviljonu i u budućnosti osigurava mjesto za prezentaciju novih tema i koncepcija.

LITERATURA

1. Lozić, V. 2003. Fotoamaterski pokret u Hrvatskoj (prilozi za povjesnicu). Fotoklub Zagreb, Zagreb.
2. Lozić, V. 2009. 115 godina Fotokluba Zagreb 1892. – 2007.: stotinu i petnaest godina uspjeha, tradicije i kontinuiteta (prilozi za povjesnicu). Fotoklub Zagreb, Zagreb.
3. Lozić, V. 2010. Stoljeće promidžbene fotografije: sto godina Zagreb salona, međunarodne izložbe fotografije (1910. – 2010.). Fotoklub Zagreb, Zagreb.
4. Lozić, V. Zagrebačka škola fotografije (1930. – 1950.). Informatica Museologica, 42, 1-4 (2011):169., Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb.
5. Šebrek, V.; Kuzmić, Z.; Lozić, V. Slike vremena: monografija u povodu 115. obljetnice Fotokluba Zagreb (1892. – 2007.). Fotoklub Zagreb, Zagreb.

Primljeno: 4. kolovoza 2018.

EXHIBITIONS OF PHOTOGRAPHS IN THE ART PAVILION IN ZAGREB

At exhibitions of the Art Pavilion during the 120 years of its existence, photography has often been represented as art-work, as well as illustration and documentation.

Because the interest in photography is not fading, either in the classic forms of the halted moment of reality or in interpretations and experiments with other new media, the writer thinks that this cross-section of selected exhibitions should apart from providing a historical review also recall the diversity of ideas and exhibition conceptions with which at the exhibitions in the Art Pavilion in Zagreb the capabilities of photography in all its forms, technical implementations and experiments, inspirations and themes were presented.